

Manghenelo

Ndzimana ya 4 ya Vumbiwa (Swiyenge swa 59 na 72) yi nyika mfanelo na vutihlamuleri eka Palamende ku olovisela mfikelelo na manghenelelo ya vaaki eka ku endliwa ka milawu na maendlelo man'wana ya Palamende.

Masungulo

Tanihi xiphemu xa nongonoko wa ku aka Palamende ya Vanhu leyi tirhaka kahle leyi angulaka eka swilaveko swa vanhu na ku va yi fambisiwa hi xikongomelo xo fikelela nkoka wa vutomi byo antswa bya vanhu hinkwavo va Afrika-Dzonga, Palamende ya Rhiphabuliki ra Afrika-Dzonga yi endle xibohe xo sungula endlelo ro tumbuluxa Tihofisi Ta Palamende ta Xidemokirasi (leti ti vuriwaka tiHoPaXi) eka swifundzankulu hinkwaswo swa kaye.

Ku fikela sweswi, tihofisi tinharhu ti tumbuluxiwile eka swifundzankulu leswi landzelaka: Limpopo, Northern Cape na North West, na HoPaXi ya le Xikarhi leyi kumekaka ePalamende.

Matimba ya tiHoPaXi

Tihofisi ta Palamende ta Xidemokirasi ti tumbuluxiwa hi xikongomelo xo tumbuluxa vukona bya Palamende lebyi nga kusuhi no va hi nkarhi wo leha, ngopfungopfu eka tindhawu ta vaaki ta miganga leti kumekaka exivindzini xa miganga ya le matikoxikaya leti nga riki na swipfuno no pfumala

vukorhokeri, leti hikokwalaho ka swivangelo swo hambanahambana, ti nga tshama ti ri ehandle ka mijekajekisano ya tiko hinkwaro eka vaaki na le ka maendlelo ya swilo ya manghenelelo na ku tikatsa ka vaaki.

Swikongomelo swa tiHoPaXi

- Ku kurisa mfikelelo, xivandlanene na ndhawu ya Palamende ku va yi tirhisana hi ku kongoma na ku tihlanganisa na vanhu hi ku yisa emahlweni lava nga le handle ka mijekajekisano ya tiko hinkwaro eka vaaki.
- Ku hlanganisa manghenelelo na ku tikatsa ka vaakitiko eka maendlelo yo endla milawu na mingiriko yin'wana ya Huvo ya Rixaka xikan'we na Huvo ya Rixaka ya Swifundzankulu na Tikomiti ta yona eka swifundzankulu hinkwaswo hi ku ya hi qhinga ra matirhelo ra Palamende na khalendara ya lembe.
- Ku vona leswaku ku na levhele ya le henhla swinene ya vuswikoti, ikhonomi na ku tirhiseka kahle eka ku fikelela miganga na ku nyika nseketelo eka ninongonoko ya Palamende.

Mitirho ya tiHoPaXi

Ntirho wa hina i ku:

- Nyika vuxokoxoko mayelana na Palamende na ntirho wa yona

- Endla minongonoko yo dyondzisa na ku va nyika vaakitiko matimba mayelana na Palamende
- Nyika pulatifomo yo va vaakitiko va fikelela, va tinghenisa na ku va na xiave eka maendlelo ya Palamende
- Nyika nseketelo eka minongonoko ya Palamende
- Hlanganisa na ku tirhisana na swiyenge swin'wana swa mfumo

Minongonoko ya tiHoPaXi

Minongonoko ya hina yi katsa leyi landzelaka:

- Ku languta swa mbangu hi vukheta
- Miletelovutivi yo nyika vanhu lava nga na xiave matimba
- Lemukiso wa vaakitiko
- Nseketelo eka minongonoko ya Palamende
- Langutisiso wa lembe na vanhu lava nga na xiave

Ku languta swa mbangu hi vukheta

Leri i endlelo leri eka rona tihofisi ti kumaka no hlengeleta vuxokoxoko bya timhaka ta vaakitiko, swilaveko na swivilelo swa vona ku endlela ku tivisa Palamende na ku vona leswaku swikongomelo swa minongonoko ya tona leswi ti lavaka ku swi endla, swa fikeleriwa.

Miletelovutivi yo Nyika Vanhu lava nga na Xiave Matimba

Xikongomelo xa miletelovutivi leyi i ku nyika vanhu lava nga na xiave na mihlangano ya vaakindhawu matimba ya matwiselo na vutivi bya Palamende na maendlelo ya yona ya milawu ku endlela olovisela hi ku hetiseka timhaka leti khumbaka vaakindhawu leti fambelanaka na Palamende na ku va na xiave hi ndlela leyi twalaka eka maendlelo na misingiriko ya Palamende.

Lemukiso wa Vaakitiko

Nongonoko lowu wu nyika swirho swa vaakitiko xivandlanene xo tihlanganisa na Swirho swa Palamende na swiyenge swin'wana swa mfumo mayelana na swiphiko swa vona. Pulatifomo leyi yi tirhisa ku yisa emahlweni ku dyondzisa vaakitiko, ku pfuneta ku twisisa swiengetelo na mbuyiselo eka timhaka leti nga emahlweni ka Palamende.

Nseketelo wa Minongonoko ya Palamende

TiHoPaXi ti nyika nseketelo eka minongonoko hinkwayo ya Palamende eka swifundzankulu hinkwaswo, ngopfungopfu eka Tindlu hi timbirhi, ku na Huvo ya Rixaka na Huvo ya Rixaka ya Swifundzankulu na Tikomiti ta tona.

Langutisiso wa Lembe na Vanhu lava nga na Xiave

Xikongomelo xa langutisiso i ku nyika

xivandlanene eka vanhu lava nga na xiave na vaakindhawu lava hi nga tirha na vona ku nyika mbuyiselo na swiengetelo leswi tirhisiwaka ku dyondzisa na ku antswisa minongonoko ya hina. Vanhu lava nga na xiave ku suka eka tindhawu leti hi kongomiseke eka tona na vona va rhambiwa.

NDLELA LEYI U NGA TIHLANGANISAKA NA HINA HAYONA

HOPAXI YA LE XIKARHI

Hofisi ya Nomboro ya 52, Good Hope Building, Parliament of RSA, CapeTown, 8000
T: 021 403 3373 / 8215
F: 021 403 3118
E: pdo-info@parliament.gov.za

HOPAXI YA LE LIMPOPO

One Stop Shop Centre, Ga-MatlalaThaba, 0756
PO Box 1516, Bakone, 0746
T: 015 227 0050/6
F: 015 227 8900

HOPAXI YA LE NORTHERN CAPE

9 Meul Singel, PO Box 754, Kakamas, 8870
T: 054 431 0508
F: 054 431 1951

HOPAXI YA LE NORTH WEST

Old Municipal Building / Old Governors House, Phola Section, Ganyesa
PO Box 561, Ganyesa, 8613
T: 053 998 4262
F: 053 998 4261

PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

TIHOFISI TA PALAMENDE TA XIDEMOKIRASI

